

ОЦІНКА ЖОРСТКОСТІ УКРАЇНСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ЗАЙНЯТОСТІ

Я.І. Юрик, канд. екон. наук, доцент

Національний університет харчових технологій

Не викликає сумнівів той факт, що законодавство про захист зайнятості, яке охоплює систему норм та правил найму й звільнення працівників, має суттєвий вплив на функціонування ринку праці [1 – 3].

Одним із підходів кількісного вимірювання жорсткості законодавчого захисту зайнятості є застосування спеціальних шкал, за якими дається бальна оцінка прямим і непрямим (процедурним) витратам роботодавців у зв'язку з необхідністю виконання та дотримання ними відповідних законодавчих норм та правил, після чого показники певним чином агрегуються в інтегральний індекс. Зокрема, в такий спосіб розраховуються індикатори ОЕСР жорсткості законодавства про захист зайнятості (*EPL, employment protection legislation*) та індекси жорсткості зайнятості (*REI, rigidity of employment index*) й витрат на звільнення (*FC, firing costs*) Світового банку.

Індекс EPL є одним з найчастіше вживаних показників, що відображає жорсткість законодавства про захист зайнятості (особливо за умови необхідності порівняльного аналізу між країнами). Він дозволяє оцінити значне число елементів трудового законодавства і має доволі прозору методику розрахунку.

Індекс EPL отримують шляхом агрегування показників (субіндексів) жорсткості законодавчого захисту при індивідуальних та колективних звільненнях постійних працівників, а також жорсткості регулювання тимчасової зайнятості.

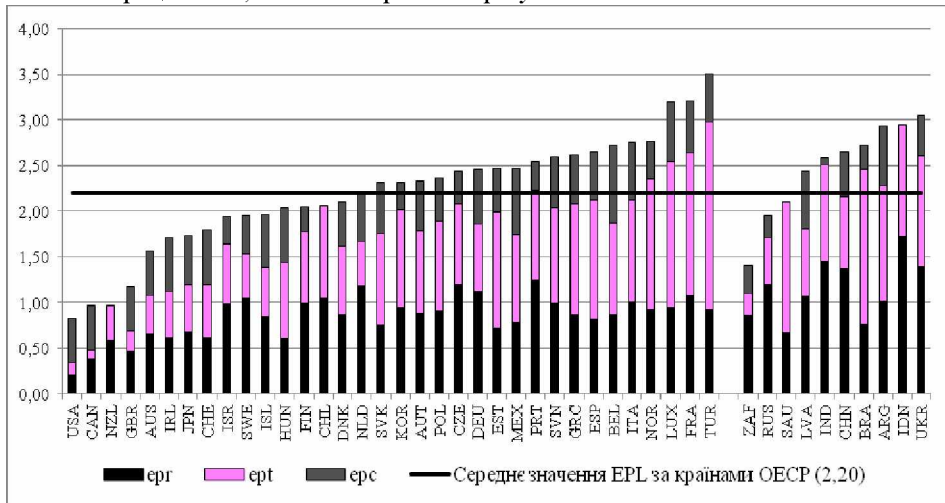

Рис. 1. Індекс жорсткості законодавства про захист зайнятості (EPL), 2013 р.

*На рисунку відображено вклад субіндексів жорсткості законодавчого захисту при індивідуальних (EPR) та колективних (EPC) звільненнях постійних працівників, а також жорсткості регулювання тимчасової зайнятості (EPT). Висота стовпця відображає інтегральне значення індексу EPL. Розрахунки виконано за третьою версією методики ОЕСР.

** Значення для Бразилії, Китаю, Індії, Індонезії, Росії, Саудівської Аравії та Південної Африки наведені станом на 2012 р.

*** Значення для України розраховано автором.

Джерело: розраховано за даними OECD Indicators of Employment Protection (<http://www.oecd.org/employment/protection>)

Як показують результати оцінювання, Україна*** за рівнем індексу EPL (3,05) випереджає держави з далеко не ліберальним регулюванням зайнятості (рис. 1): Іспанію (2,65), Грецію (2,62), Португалію (2,54) та стає в один ряд з тими, чий ринок праці за загальним визнанням є надзарегульованими: Люксембург (3,19), Франція (3,21).

Жорстке законодавство про захист зайнятості серед наслідків має підвищення витрат (прямих і не прямих) на робочу силу, а отже, скорочення попиту на неї та

зниження рівня зайнятості; сповільнення створення нових робочих місць; зatoryжний характер та загострення структурних проблем безробіття; поглиблення сегментації ринку праці й погіршення становища соціально вразливих груп населення; зростання неформальної зайнятості, яка позбавлена тягара формальних регуляторів.

В Україні потреба в дерегуляції сьогодні визначається як одне з пріоритетних завдань сталого розвитку, відтак і програма реформ на вітчизняному ринку праці повинна бути спрямована на спрощення відповідних правил та процедур. Адже чим прозорішими і необтяжливими є самі правила, тим легше стежити за їх дотриманням та вимагати їх виконання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вишневская Н. Т. Законодательство о защите занятости и рынок труда / Н. Т. Вишневкая // Вопросы экономики. – 2004. – № 3. – С. 114 – 122.
2. Мироненко О. Н. Влияние законодательства о защите занятости на занятость и безработицу: опыт межтрановых сопоставлений / О. Н. Мироненко // Экономический журнал ВШЭ. – 2009. – №4. – С. 575 – 595.
3. Cazes S. Employment Protection Legislation and Its Effect on Labour Market Performance / S Cazes, A. Nesporova. – Geneva: ILO, 2003. – 30 p.